

Adicions á la Fauna miocénica de Montjuich

Nostre Montjuich ha sigut objecte de seriosos estudis pera tots els qui, més ó menys, han estudiat la constitució geològica de nostre terror.

Aquesta montanya ha ocasionat innumbrables lluites científiques pera determinar ab datos fonamentats la época corresponent á la formació de quiscuna de les capes que la constitueixen. Hi ha variades opinións respecte d'aqueix punt, defensades per intel·ligents geòlechs; essent admesa la determinació donada per el doctor Almera en son valió trevall (1) presentat ab motiu de les excursions que feren alguns individus de la «Société géologique de France» en el Setembre y Octubre de 1898, quina opinió fou aprovada per distingits geòlechs com en Deperet; essent aquesta de que la basa correspon al helveciá y que fins al cim del castell pertany al tortoniá.

Aytal conclusió ha resultat de la comprovació de tots els estudis que d'aquesta montanya se havían fet, essent importants els d' en Llovet al agrupar la estratificació en 18 capes, que després foren reduïdes per La Marmora (2) y Toschi (3); no menys escrigué sobres aquesta localitat En Janer, essent no obstant més importants els treballs d' en Vezian (4), Carez (5) y els Srs. Maureta y Thos (6); empró el que ha investigat fins al últim aquesta montanya, gabinet ó laboratorí natural de geòlechs, ha sigut el Dr. Almera, com ho demostra en ses diferents publicacions (7).

(1) «A Sans et a Montjuich» por M. J. Almera.—Bull. Soc. geol. de France, troisième série, tome vingt-sixième. p. 680, Paris, 1898 = «De Sans á Montjuich.» Bol. de la Com. del Mapa geol. de España, t. XXVII, p. 96 (8). Madrid, 1903.

(2) «Coupe demonstrative de la montagne de Montjuich», La Marmora.

(3) «Sur quelques localités d'Espagne et de France» par Toschi.

(4) «Du terrain postpyrénéen des environs de Barcelona» par Vezian.

(5) Carez, «Etude des terrains crétacés et tertiaires du Nord de l'Espagne.»

(6) Maureta y Thos, «Descripción geológica de la provincia de Barcelona.» p. 383.

(7) Entre altres: «De Montjuich al Papiol.» = «De Sans á Montjuich», etc.

Mes jo en la present nota no pretench presentar noves opinions, sino que, subjecte á les determinacions donades per el Dr. Almera, tant sols pretench enriquir la Paleontología d' aquesta montanya, jaciment típic de nostre Miocénich, essent objecte d' admiració y d' estudi per tots els distingits naturalistes del país y estrangers; si bè acaba de desaparèixer el jaciment més important, el de la *Turritella rosífera*.

D' aquesta montanya passen de 200 les especies citades, havent-nhi algunes de noves per la Ciencia, altres per nostres regions ibèriques, y moltes per Catalunya; encar que hi ha un altre jaciment important el de Sant Pau d' Ordal, que com perteneix al meteix pis (Tortoniá), resulta que moltes de les especies se troban en abdós.

Per lo tant després d' haverhi trobat aquest nombre d' especies es difícil recullir-nhi de noves; no obstant, en virtut d' haver encomenat Mossen Norbert Font y Sagué la fal-lera d' anar á buscar fòssils, en llurs excursions pràctiques, ha resultat que alguns dexebles dels «Estudis Universitaris Catalans» com en Valls, J. Colominas, Miquel Colominas, etc., després hi han fet excursions particulars pera aprofitarsen, recullinhi abundancia d' especies, fins á trovar-nhi algunes de noves per la paleontología catalana y qualcuna per la Ciencia.

Y á aquest objecte, pera que no quedin esvahides aquestes troalles, avuy les acoblo ab les que jo hi troví en mas excursions, presentant la adjunta llista d' especies que encar no s' havían trobat en la montanya de Montjuich, quins exemplars jo he classificat sots la aprobació del Canonge Almera, nostre mestre, y que figuren en les col·leccions particulars dels excursionistes que les trobaren, y altres en la col·lecció del Seminari Conciliar.

Son, donchs, les que seguexen:

VERTEBRATS

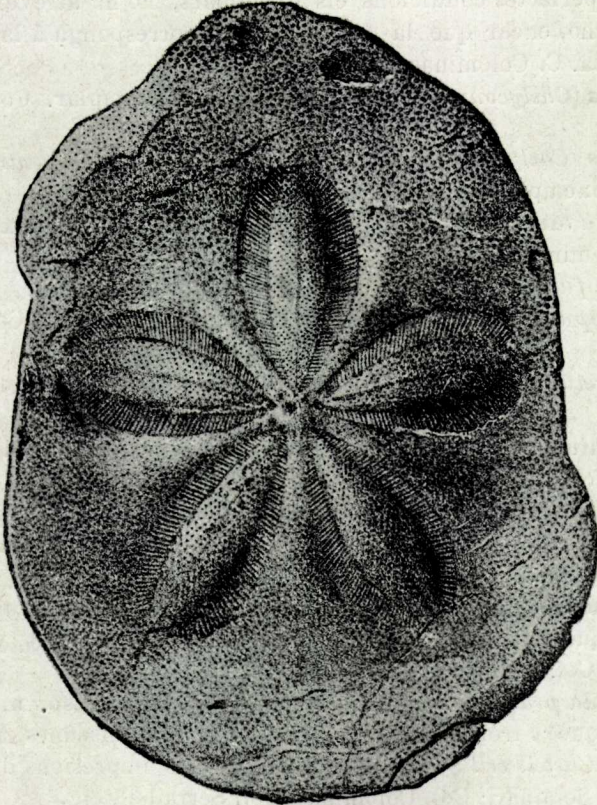
Carcharodon auriculatus? Agass. Una dent. Col. Dr. Serradell.

Lamna elegans Agass. Una dent en molt bon estat de mitjanes dimensions. Col. Colominas.

Oxyrhina incerta? Mich. Un exemplar. Col. Seminari.

MOLUSCHS

Conus (Dendroconus) Steindachneri (Hochstetteri) H. et A. (gr. *subraristriatus* Costa). Algun exemplar relativament perfecte que dóna idea de pertanyer a n' aquesta especie. Col. Colominas.

CLYPEASTER BARCINENSIS Lambert

Conus (Lithoconus) hungaricus H. et A. (gr. *Mercati Brocc*). Alguns exemplars. Col. Colominas.

Conus (Lithoconus) Cacellensis Costa (gr. *Mercati Brocc*). Dos exemplars. Col. Colominas.

Conus (Leptoconus) Tarbellianus Grat. (var.—*C. Sharpeanus* da Costa). Pochs exemplars. Col. Colominas.

Conus (Leptoconus) extensus? Partsch. Algun exemplar que per son estat m' ofereix dupte. Col. Colominas.

Conus (Chelyconus) avellana Lam. Alguns exemplars. Col. Colominas.

Conus (Chelyconus) Johanna? H. et A. (gr. *C. avellana*). Per no estar en perfectes condicions els exemplars, no m' atreixo a determinarho, encara que la faciès general corresponga a la especie senyalada. C. Colominas.

Conus (Chelyconus) Suessi H. et A. Un exemplar. Col. Colominas.

Conus (Chelyconus) Schroeckingeri? H. et A. (gr. *C. ventricosus*). Alguns exemplars. Col. Colominas.

Voluta taurinia Bon. Sp. n. per Catalunya. Un sol exemplar. Col. Colominas.

Mitra fusiformis Brocc. Un exemplar. Col. Colominas.

Chenopus pes-pellicani Phil. Un exemplar incomplet. Col. Colominas.

Sigaretus haliotoideus Lin. Dos perfectes exemplars. Col. Colominas.

Cerithium margaritaceum Brocc. Un exemplar. Col. Colominas.

Turritella Archimedis? Brong. Un exemplar. Col. Colominas.

Capulus hungaricus Lin. Un exemplar empastat a un *Conus*. Col. Seminari.

Mytilus titanicus Alm. et Bof. (*in literis*). Esp. n. per la Ciència que trobà En Valls. Un exemplar en la Col. Valls, y un altre en la Col. Seminari.

Modiola praeadriatica Alm. et Bof. (*in literis*). Esp. n. per la Ciència, que 's troba en gran abundó en les margues fines groguenques del Castell-vell SO. de Montjuich, ab les impresions de vegetals. Col. Seminari; Col. Colominas; Col. Serradell, etc.

Lucina incrassata Dubois. Un exemplar. Col. Colominas.

Tellina strigosa Gmel. Un exemplar. Col. Colominas.

EQUINITS

Amphiope sp. Un tros. Col. Seminari.

Clypeaster barcinensis Lambert. Un exemplar que, no poguentse

classificar ab els coneguts, s'envià á M. Lambert, qui 'n feu una especie nova per la Ciència (1). Col. Almera (Seminari).

Clypeaster Almerai Lambert. Un excelent exemplar, y especie nova per la Ciència (2). Col. Almera (Seminari).

Hemiaster sp. Dos exemplars en pirta més ó menys limonitisada; y un d'ells encara conserva les púes. Col. Almera (Seminari).

(1) Lambert, «*Description des Echinides fossiles de la province de Barcelone*. 2me. et 3me. parties: *Echinides des Terrains Miocene et Pliocene*. Appendice: *Genre Hemiheliopsis*.» En aquest treball publicat en les «*Memoires de la Societé Géologique de France*» (Mem. 24, tome XIV, fasc. 2-3. Paris, 1906, en les planes 84 y 85 (Plancha VII, fig. 7) hi consta l'estudi que el motiva á ferne la especie nova, essent la part més interessant: «Grande espèce déprimée, á margues étalées, dont le test se souleve faiblement sous les pétales; ceux-ci sont peu saillants, larges, extérieurement obtus, presque complètement fermés, subégaux; l'anterieur est seulement un peu plus allongé, mais non plus large que les autres. Zones porifères peu déprimées dont les pores sont séparés par des crêtes étroites ne portant qu'un rang de cinq á six petits tubercules. Les aires interambulacraires, convexes entre les pétales, le sont cependant moins que ces derniers.

Tubercules des pétales scrobiculés, serrés, séparés par une simple crête de granules miliaires et bien différents de ceux plus petits de la face supérieure, qui émergent d'une fine et large granulation miliare. Ces tubercules des pétales son disposés par rangées obliques bien distinctes, qui divergent de l'axe de l'ambulacre vers les zones porifères.

Le *C. barcinensis* rentre encore dans la section *Platycleura* de Pomel. Il diffère de *C. scutellatus* par ses pétales plus larges, portant des tubercules disposés par lignes obliques régulières et sa marge beaucoup moins étendue. *C. marginatus* a ses pétales plus courts, plus larges et plus bossués, une marge beaucoup plus étendue, un test plus fortement soulevé sous l'étoile ambulacraire.

Le *Clypeaster laganoides* Agassiz serait plus voisin de notre espèce; mais il en diffère par ses pétales moins effilés, proportionnellement plus courts et plus larges, son infundibulum plus évasé, son péristome plus étroit.

.....
(2) Lambert. id., en les planes 89 y 90 (Plancha VIII fig. 1 y 2), hi consta la diagnosis com CLYPEASTER ALMERAI Lambert.

(Sinonimia).—*Clypeaster altus* Almera (non Lamarck): B. S. G. F., (2), XXVI, p. 686-1898 *C. turritus* Almera (non Agassiz) in Sched.

Espèce géante de 175 mm. de longueur sur 162 de largeur et 81 de hauteur, large, subpentagonale, plane en dessous; sommet subconvexe; flancs régulièrément déclives dans les aires ambulacraires. Pétales égaux, saillants, très allongés, lancéolés, largement ouverts, subcarénés au milieu, avec zones porifères peu profondes. Interambulacres très étroits, linéaires pres de l'apex, s'élargissant progressivement á partir du milieu des péta-

Aquestes son les adicions que cal fer á la fauna de Montjuich, y que no dubto que en virtut de les aficions dels novells y incansables geólechs que naxen al escalf de la Cátedra de Geología, no tardarém molt temps en poguerles ampliar.

MOSSEN MARIÁN FAURA Y SANS

Barcelona, 4 Mars 1908.

les et ne diminuant pas beaucoup de largeur sur la marge; ils sont déprimés et présentent une déclivité inégale, un peu moindre á la marge qu'entre les pétales. Marge courte, épaisse, á limites peu distinctes dans les aires ambulacraires avec bords partout anguleux, mais á angle plus émoussé presque arrondis en avant, plus étroits, toutefois non tranchants en arriere. Face interieure plane, á sillons ambulacraires profonds vers le centre, s'atténuant vers les bords, qu'ils n'atteignent pas, l'impair disparaissant aux deux tiers de la distance entre le peristome et le bord. Infundibulum peristomien assez brusquement ouvert de largeur et de profondeur moyenne. Tubercules petits, très serrés, á scrobicules presque partout tangents entre eux en dessous, encore très serrés en dessus dans les ambulacres, où ils sont cependant séparés par une légère ceinture de granules miliaires, á peine plus espacés dans les interambulacres. Granules intermediaires rares apparaissant seulement çá et lá dans les interambulacres entre les granules scrobiculaires. Test épais, rocture interne inconnue.»

Continua senyalant altres diferencies especificques comparantles ab les especies mes afins, y acaba:

«Malgré les différences signalées, il est certain que les *C. petalodes* du Burdigalien, *C. atlas* de l'Helvétien, et *C. Almerai* du Tortonien font partie d'une même groupe et très probablement représentant trois modifications d'une même type, mutations d'autant plus intéressantes á constater qu'elles sont chaucune jusqu'ici caracteristiques d'une étage diferent.»